

STADSMENS

Frans de Leef vereeuwigd de 90-jarige Papaverhof

Of je nu luistert naar bewoner Jos Praat of kunstenaar Frans de Leef, uit beider verhaal blijkt: de Papaverhof is een plek om lief te hebben. Het Rijksmonument, dat belangstelling tot uit Australië en Japan trekt, bestaat negentig jaar. Die verjaardag wordt met iets blijvends gevierd. Frans de Leef, met zijn in 2002 overleden broer Jan befaamd om hun zeefdrukken en pentekeningen van Haagse stadsgezichten, maakte een zeefdruk van de unieke hof in de Bomen- en Bloemenbuurt. "Dit is mijn allerlaatste zeefdruk. Veel materialen waarmee ik werk, zijn niet meer te koop en de inkten die ik gebruik zijn niet zo goed voor de gezondheid. Vandaar dat ik stop. Ik ga wel door met schilderen

'Het was een tijd van vernieuwing, met aandacht voor het individu'

en aquarelleren", zegt De Leef die daarnaast ook optreedt als zanger en acteur.

Zijn zeefdruk, waarop twee woningen staan, geeft de opvallende kubistische vormgeving weer van de huizen en het kleurgebruik: zwart-wit en blauw-geel. Deze kleuren zijn kenmerkend voor de Nederlandse kunstbeweging De Stijl, die begin vorige eeuw zorgde voor een revolutie in de vormgeving. Architect Jan Wils die lid was, kreeg in 1920 van coöperatieve woningbouwvereniging Tuinstadswijk Daal en Berg - socialist Willem Drees en architect Berlage zaten in de Raad van Commissarissen - de opdracht om op een stukje grond in Den Haag een complex van 128 woningen te bouwen. Ze mochten niet

teveel gaan kosten en het complex moest, met veel groen en bloemen, het karakter van een tuinstad krijgen. Wils voldeed aan alle verzoeken. Hij ontwierp rug-aan-rug 128 middenklassenwoningen (60 etage- en 68 eengezinswoningen) en legde die in hoefijzervormige ringen aan rond een verdiept plantsoen van 70 bij 100 meter. "Dit is een uniek concept", zegt Jos Praat over de Papaverhof waartoe ook de Klimopstraat, Irisstraat en Magnoliastraat behoren. Praat is al ruim dertig jaar bewoner, is drie jaar bestuurslid van de coöperatieve woningbouwvereniging Daal en Berg, waarvan twee jaar voorzitter. Dat het complex bekend is, blijkt uit de vele buitenlandse bezoekers die de bewoners geregeld ontvangen. "Laatst zijn hier nog zo'n honderd studenten uit Parijs geweest". Hoe dan ook trekt de hof, dat achter het Goudenregenplein ligt, belangstelling. Praat: "Het Gemeentemuseum organiseert wandelroutes hier naartoe. Bijna elke zondag lopen er wel mensen in de hof rond". Toch kennen nog te weinig Hagenaars dit unieke plekje, vindt De Leef. "Als ik vertel dat ik een zeefdruk van de Papaverhof heb gemaakt, wordt vaak gevraagd waar dat ligt. Er is zoveel mooie architectuur in de stad, zowel uit het heden als het verleden, waar mensen weinig oog voor hebben. Loop maar eens door de Venestraat en de Spuistraat. Daar zijn prachtige gevels te zien". Als favoriet hedendaags gebouw noemt hij CentreCourt op de prinses Beatrixlaan.

Via Jos Praat kreeg De Leef de opdracht van Daal en Berg. Praat is bewonderaar van zijn werk. In zijn hal hangt een zeefdruk van het Ketelhuis van het Gemeentemuseum die Jan en Frans de Leef in 1994 maakten. Met de Haagse oud PvdA-wethouder Gerard van Otterloo, één van de Commissarissen van de woningbouwvereniging, bezocht Praat vorig jaar het

Bewoner Jos Praat en kunstenaar Frans de Leef. Foto: Mylène Siegers

atelier van De Leef. Al snel ging de kunstenaar per fiets op verkenningstocht. "Ik heb eerst bekeken hoe de architect het heeft bedacht en ben daarna, op een zonnige dag, foto's gaan schieten van de huizen, van alle onderdelen en de details. Doordat je door het fototoestel kijkt, heb je de kadering hoe je het zou willen hebben. Met behulp van foto's heb ik ver-

volgens het schetsontwerp gemaakt". Voor de zeefdruk, die een oplage van vijftig heeft en € 275,- kost, hebben al bewoners ingeschreven. "Maar ook anderen zijn geïnteresseerd", vertelt De Leef.

Glas-in-lood

Wie belangstellig heeft voor een huis van Daal en Berg moet lang wachten.

Mensen die eenmaal in de Papaverhof zijn neergestreken, gaan vrijwel nooit meer weg. Eén van de meest enthousiaste (en langzamerhand ook deskundige) bewoners is ongetwijfeld Jos Praat. "Het huis voelt goed. Dat heeft ook te maken met de vlakverdeling". Rondwijdend in zijn woonkamer: "Wils heeft een bepaald ritme in zijn architectuur. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de ramen en wanden zie je de verhouding drie staat tot vijf. En door de bovenlichten is hij erin geslaagd het huis licht te houden". Die bovenlichten zijn van glas-in-lood, evenals het fraaie doorgeefluikje tussen de keuken en woonkamer. Het zijn ontwerpen van Vilmos Huszár en Theo van Doesburg, beiden lid van De Stijl. Zo ook Gerrit Rietveld die voor het complex de karakteristieke schoorsteen ontwierp. Toen Praat er ging wonen, was die half afgebroken. "Tijdens een bezoek aan het Gemeentemuseum ontdekte ik dat het een ontwerp van Rietveld betrof. Als je dat eenmaal weet, herken je direct de hand van deze wereldvermaarde ontwerper. We hebben meteen gezorgd dat die schoorsteen terugkwam". In het hele complex zijn de oorspronkelijke kleuren tijdens een grote renovatie in de jaren tachtig ook weer in ere hersteld. Dankzij woningbouwvereniging Daal en Berg en bevlogen kunstenaars kon begin vorige eeuw de unieke Papaverhof ontstaan. Jos Praat: "Het was een tijd van vernieuwing, met aandacht voor het individu. Mensen moesten in huizen kunnen wonen, waarin zij zich prettig voelden. Willem Drees zat niet voor niets in de Raad van Commissarissen".

Joke Korving

Informatie: www.daalenberg.nl en www.deleef.nl